

3



Info

September 2005
Jaargang 2, nummer 3

In dit nummer o.a.:

- Samenwerking met Kennisinstituten
- Samenwerkingsovereenkomst met Woonbron
- Eerste internationale Summer School
- Verbreding Waalhavenweg klaar
- Thema: de maatschappelijke opgave
- Column van Wilfried de Jong

Samenwerken aan kennis

Bij de universiteiten, hogescholen en andere onderwijsinstellingen is veel kennis aanwezig. Stadshavens Rotterdam wil deze kennis benutten en gezamenlijk nieuwe kennis ontwikkelen. Kennis die nodig is bij de transformatie van het stadshavensgebied

kennisinstituten in kaart en oriënteren we ons op onderwerpen die op korte termijn voor (promotie)onderzoek in aanmerking komen. Tegen het einde van dit jaar denken we in beeld te hebben welke instituten een bijdrage kunnen leveren.'

Onderwerpen die tot op heden in stades aan de orde kwamen, waren onder meer - als afstudeeronderzoek aan de TU Delft - een financieel, programmatisch en ruimtelijk haalbaar ontwikkelingsplan voor het Quarantainegebied en het RDM-terrein en de beschikbaarheid en toepasbaarheid van juridische, planologische en financiële instrumenten bij de geleidelijke transformatie van de Sluisjesdijk.



Ria van Oosterhout

'De komende jaren vragen veel onderzoekskwesties in het stadshavensgebied om oplossingen', laat Ria van Oosterhout weten. 'Wij hebben dus behoefte aan kennis. Voor de kennisinstituten geeft dat mogelijkheden te werken aan onderwerpen waar in de praktijk vraag naar is. Van het begin af aan hebben we contact gehad met universiteiten, hogescholen en mbo-instellingen. Nu geven we deze contacten een intensiever en structureel karakter. Tot op heden werkten we alleen met stagiairs van universiteiten, waarschijnlijk hebben we in de toekomst ook stageplaatsen voor mbo- en hbo-studenten. We denken jaarlijks aan zo'n drie tot vijf stades van tussen de drie en zes maanden. Momenteel brengen we de onderzoeksvragen aan de

Kathedralen

Onder de 'kennisparaplu' lopen inmiddels enkele concrete projecten, zoals de Summer School (zie pagina 2). Een ander project komt voort uit een samenwerkingsverband van Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam en de TU Delft, waarin de stadshavens centraal staan. Van Oosterhout: 'Hierin ontwikkelen we een digitaal besluitvormingsmodel. Dat kan helpen inzicht te krijgen in gecompliceerde processen en bijdragen aan oplossingen op zowel infrastructureel, financieel, planologisch als ruimtelijk vlak. Zie zo'n proces als een orkest waarin alles reageert op elkaar en de dirigent het geheel in de gaten houdt en stuurt. Het programma helpt daarbij.'

Op dit moment wordt met Hogeschool Rotterdam en Omstreken en het Albeda College gewerkt aan een gezamenlijke vestiging op het RDM-terrein. 'De oude loodsen in deze spannende, stoere, niet-gepolijste omgeving hebben cultuur historische waarde, het zijn echt een soort kathedralen. Voor die loodsen zoeken we nieuwe invullingen. Het Albeda zit hier al met de van RDM overgenomen bedrijfs-school. We hopen hier in de loop van volgend schooljaar in een van de loodsen studenten te begroeten, die zich bezighouden met het handwerk - denk aan lassen en machinebankwerk - maar ook met het innovatieve, het bedenken en maken van producten. Om die producten te verkopen, worden bedrijven erbij betrokken.'

'Tot slot willen we eind 2005 een bezoekerscentrum realiseren', vervolgt Van Oosterhout, 'met uiteenlopende informatie over de stadshavens. Onderdeel daarvan wordt het kenniscentrum MKB en ondernemerschap, waar studenten en ondernemers met elkaar in contact komen.'

Zie verder pagina 2, internationale Summer School

Aandeelhouders zetten licht op groen voor vervolg Ontwikkelingsstrategie

De twee aandeelhouders (gemeente Rotterdam en Havenbedrijf) hebben ingestemd met het vrijgeven van de concept Ontwikkelingsstrategie voor nader overleg met betrokken organisaties, bedrijven, belangenverenigingen en bewoners. In oktober rondt Stadshavens Rotterdam deze consultatie- en informatieronde af. De ideeën en meningen die hieruit komen worden gebruikt voor de verdere uitwerking van en de besluitvorming rond de Ontwikkelingsstrategie later in het jaar.

Vooruitlopend daarop gaat Stadshavens Rotterdam door met de uitwerking van een aantal concrete projecten. Het gaat om:

- **RDM-terrein**
herontwikkeling (werken, onderwijs, recreatie, verbinding over water);
- **Sluisjesdijk**
onderzoek naar voorwaarden voor succesvol doorexploreren van het gebied;
- **Marconistrip incl. Merwehaven**
herontwikkeling van de strook tussen Schiedamseweg en Marconistraat, in relatie tot de Merwehaven en Nieuw-Mathenesse;
- **Nieuw Scheepvaartkwartier**
'quickscan' naar onder meer demping van zo'n 50 ha van het zuidelijk deel van de Waalhaven waardoor meer ruimte ontstaat voor havengerelateerde droge en natte bedrijven.

Samenwerkingsovereenkomst met Woonbron voor ontwikkeling Heijplaat

Woningcorporatie Woonbron en Stadshavens Rotterdam hebben afgesproken de ontwikkeling van Heijplaat samen ter hand te nemen. Daartoe is een overeenkomst gesloten tussen beide organisaties. De samenwerking richt zich op visieontwikkeling, haalbaarheidsonderzoeken, beheerplannen en de realisatie van concrete projecten, zoals herinrichting van de Heijsehaven.



Fred de Ruiter en Martien Kromwijk

wonen, werken, onderwijs, recreatie. Het is dus logisch én wezenlijk dat Woonbron en wij samen plannen ontwikkelen en uitvoeren.' Ook voor Martien Kromwijk, voorzitter Raad van Bestuur Woonbron, bleek samenwerking voor de hand te liggen: 'Heijplaat biedt belangrijke kansen voor de stad. Hier kunnen bijzondere woonmilieus gerealiseerd worden en er is volop ruimte om de positie van Rotterdam als creatieve stad te versterken.

Stadshavens en Woonbron zijn hierin 'natuurlijke partners'. Woonbron is eigenaar van vrijwel alle woningen op Heijplaat. De corporatie vervangt in de periode tot 2010 alle naoorlogse woningen, 40% van het totaal, op Heijplaat. Daarnaast zet Woonbron zich in om zoveel mogelijk voorzieningen in het gebied te behouden.

De twee partijen hebben afgesproken gezamenlijk een gebiedsvisie op te laten stellen waarin de ruimtelijke structuur van het gebied centraal staat. De hernieuwde relatie tussen het dorp en het water, de ontsluiting van het gebied en hergebruik van bestaand vastgoed zijn hierin belangrijke thema's. Herinrichting van de Heijsehaven is een apart project dat de organisaties oppakken. Hier wordt gekeken naar ligplaatsen voor woon-werkschepen, wacht- en ligplaatsen voor de binnenvaart, een zogenaamd werkeiland met werkruimte voor de creatieve sector en ligplaatsen voor grote maritieme objecten.

Stadshavens Rotterdam en Woonbron hebben als gezamenlijk doel de economische activiteit op Heijplaat te stimuleren, de relatie tussen dorp en water te herstellen en voor de eerstkomende periode een flexibel gebruik van de Dokhaven, Heijsehaven en omgeving te vinden. Fred de Ruiter, directeur Stadshavens Rotterdam: 'De toekomst van Heijplaat ligt in een menging van functies:

Eerste internationale Summer School levert onconventionele ideeën

Big and Beautiful. Onder die naam werd gedurende twee weken in juli de internationale Summer School over de toekomst van het Rotterdamse stadshavensgebied gehouden. 'De bedoeling was stad, haven en onderwijs te verbinden', stelt Ria van Oosterhout van Stadshavens Rotterdam. 'En dat is gelukt.' Een impressie van twee intensieve maar leerzame weken.

'Behalve stad, haven en onderwijs verbinden, wilden we de mogelijkheden onderzoeken om een International Stadshavens Academy op te richten', vertelt Ria van Oosterhout. 'Daarbij denken we studenten binnen ons gebouw Droogdok 17 een korte periode intensief te laten werken aan stadshavensonderwerpen.

ontvingen flink gewicht. De dagelijkse begeleiding was in handen van zeven docenten die eveneens hun sporen hebben verdiend. Gedurende het hele proces werden pittige discussies gevoerd; de deelnemers werden echt uitgedaagd het onderste uit de kan te halen.



Of bijvoorbeeld aan een deeltijd masteropleiding van de Academie van Bouwkunst. Dat zijn ambitieuze plannen die nogal wat organisatie vergen; denk aan het verzorgen van fysiek en digitaal studiemateriaal, maar ook aan zaken als atelierruimte. Om te onderzoeken wat het aan investeringen kost en wat het oplevert, besloten we het gewoon te proberen.'

De bedoeling was niet zozeer concrete ideeën op te doen die bij wijze van spreken morgen worden uitgevoerd, maar vooral om inspiratie en niet-conventionele ideeën ruimte te geven.' Master Aaron Betsky: 'Dat is de kracht: niet gehinderd door al teveel voorwaarden of commerciële overwegingen, levert een opzet als deze creatieve en inspirerende ideeën en stof tot nadenken.'

Voor de organisatie van de Summer School tekenden de Academie van Bouwkunst Rotterdam, Stadshavens Rotterdam, het Nederlands Architectuurinstituut (NAi) en de Hogeschool Rotterdam. Veertig jonge talentvolle architecten en stedenbouwkundigen uit de hele wereld - waarvan een deel nog moet afstuderen - namen deel aan het voltijds architectuur onderwijs. 'Maar allemaal hadden ze al laten zien talentvol te zijn', weet Van Oosterhout. In totaal waren zeventien nationaliteiten vertegenwoordigd. Elke dag werd vanaf 10.00 uur keihard gewerkt in het digitaal ontwerpatelier in de voormalige tekenkamer en in het schets- en maquetteatelier op de tweede verdieping van Droogdok 17. 'Om 22.30 uur moesten we ze er vaak echt uit zetten, anders werkten ze gewoon door.'

Pittige discussies

'Omdat voor ons ook spannend was waarmee de studenten zouden komen', vervolgt Van Oosterhout, 'hebben we er stevige begeleiders op gezet.' De 'masters' Aaron Betsky (directeur NAi), Peter Wilson (oprichter Bolles Wilson in Münster en ontwerper van het Luxortheater) en Martin Aarts (hoofd ontwerpafdeling dS+V, gemeente Rotterdam) waren verschillende keren aanwezig, gaven hun eendoordeel en bepaalden de drie deeloponderwerpen: invulling van de vrijetijdsector langs de Keilehaven, innovatie van wonen in de Merwehaven en nieuwe verbindingen in het Merwehaven- en Vierhavensgebied. Van Oosterhout: 'De namen van die drie geven het certificaat dat de deelnemers



Aaron Betsky

Van de geboden ruimte maakten de deelnemers dan ook dankbaar gebruik. Festivals om publiek het gebied in te trekken en te verlevendigen, drijvende 'fiberglass bubbles', een enorme kunstmatige rots die kade en water verbindt, recreatief gebruik van de haven door plezierjachtjes, een muur om het gebied beslotenheid te geven, een groene snelweg, Venetiaanse tafereelen, een eilandje voor het Vierhavensgebied en een nieuwe route waarbij een boulevard bezoekers aan de stad door het gebied leidt in plaats van er langs. Het zijn enkele van de ideeën die de studenten aan het einde van de Summer School presenteerden.

'Ik kan wel zeggen dat deze pilot voor honderd procent is geslaagd', besluit Van Oosterhout. Volgend jaar komt er dan ook zeker weer een Summer School. In de tussentijd werken we met de Academie van Bouwkunst aan een stichting die de uitvoering ter hand neemt en zaken als fondsenwerving verzorgt.'



Stadshavensgebied inspireert plannenmakers

In het slotdebat van de Summer School in het NAi zorgde Peter Wilson voor hilariteit met de opmerking niet zozeer angst te hebben dat Rotterdam overspoeld wordt door het water uit de haven, als wel door vele plannenmakers met uiteenlopende visies en belangen.

Martin Aarts en Peter Wilson



Overigens wees hij tevens op de positieve effecten van de ideeëncirculatie - buiten de experts om - in het publieke debat in Nederland.

En de deelnemers, hoe hebben zij zelf de Summer School ervaren? Jongste deelnemer Alex Thomas (19) uit Glasgow in Schotland deed in ieder geval frisse ideeën op. 'Niet alleen binnen het vakgebied, ook op menselijk vlak heb ik veel geleerd. Waar zijn de andere deelnemers mee bezig, hoe werken ze hun ideeën uit, hoe verlopen de processen op het gebied van architectuur in andere culturen? Dat is interessant en leerzaam.' Oudste deelnemer Eva Tiedemann (35) uit Frankfurt in Duitsland werkte reeds zeven jaar in New York en start binnenkort in Londen. 'Tussendoor wilde ik weer even student zijn', geeft ze haar motivatie weer. 'Mijn brein leeg maken en nieuwe ideeën opdoen. Wat dat betreft is het interessant: de materie, de omgeving, de deelnemers, alles is inspirerend. Jammer vond ik dat het contact met de masters beperkt was en dat de groepen onderling niet meer contact hadden om ideeën uit te wisselen. Maar spijt heb ik zeker niet.'

Waalhavenweg kan er weer jaren tegen

Menigeen heeft begin dit jaar in de file gestaan op de Waalhavenweg. Daaraan lijkt nu een eind te zijn gekomen. De ontsluitingsweg van Heijplaat ligt er weer piekfijn bij. 'Sinds op 6 juni de dubbele rijstroken over de hele lengte in gebruik zijn genomen, hebben we geen klachten meer gehad', aldus projectleider Arjan Hoefnagels van het Havenbedrijf. De verkeersproblemen ontstonden door een samenloop van omstandigheden. 'Als je werkzaamheden aan een weg uitvoert die maximaal gebruikt wordt, zijn opstoppingen onvermijdelijk. De voorbereiding nam veel tijd in beslag omdat we te maken hadden met een groot aantal partijen die bovendien niet allemaal belang hadden bij de werkzaamheden, zoals de spoorbeheerder en eigenaren van kabels en leidingen. Tegelijkertijd nam de containeroverslag sterk toe, wat leidde tot veel extra vrachtverkeer. En tot slot kun je voor de Waalhavenweg geen omleidingroutes maken, omdat Heijplaat een schiereiland is', somt Hoefnagels op. 'Overigens gebruiken sommige bedrijven bij grote drukte de openbare weg als opstelplaats, en dat is natuurlijk ook niet bevorderlijk voor de doorstroming van het verkeer', vult collega Priscilla Veenstra aan. Nu de Waalhavenweg gereed is, wordt gewerkt aan de Eemhavenweg. Werkzaamheden bestaan hier vooral uit

reconstructie van de kruising met de Arie den Toomweg en het aanbrengen van een wegversmalling op de Eemhavenweg zodat er minder hard gereden wordt. Veenstra: 'Hier komt een plaatselijke wegversmalling tot 2,75 meter met aan weerszijden vangrails. Verkeersveiligheid, vooral voor de bewoners van Heijplaat, staat hier voorop.' De werkzaamheden aan de Eemhavenweg lopen een maand uit omdat een oliegekoelde hoogspanningsleiding gelekt heeft en de verontreinigde bodem schoon gemaakt moet worden. 'Maar 1 november zijn we klaar met de wegwerkzaamheden. Daarna volgen alleen nog het planten van eiken langs de Waalhavenweg en bloembollen in de middenberm', legt Hoefnagels uit. Dat wordt dus volgend jaar een heel andere aanblik van de Waalhavenweg. Bloeiende bloemen in plaats van balende chauffeurs.



Verbouwing RDM kantoor

Onder de naam Droogdok 17 wordt het voormalige kantoor van de Rotterdamse Droogdokmaatschappij verbouwd.

In 2004 heeft Stadshavens Rotterdam haar kantoor betrokken en is de voormalige 'directievloer' als congres- en vergaderfaciliteit in gebruik genomen. Nu zijn de kantoorruimtes op de hogere etages verbouwd en aangepast aan de eisen van deze tijd.



Ook de centrale hal en het trappenhuis zijn aangepakt. De karakteristieke glasgevel aan de waterkant is helemaal vernieuwd en er is een nieuwe liftinstallatie geplaatst. Komend najaar wordt de kantoorruimte op de derde etage door de nieuwe huurder in gebruik genomen.

DROOGDOK

17

Kantoorinrichting in de prijzen

Het interieurontwerp van het kantoor van Stadshavens Rotterdam is in de prijzen gevallen. Tijdens de uitreiking van de iF Communication Design Awards in Hannover ontving het Delftse bureau Fabrique een award in de categorie architecture & public spaces. Fabrique ontwierp de inrichting, de belettering en een deel van het meubilair.

'Stad en haven samen laten dansen'

Aandacht voor de samenleving

Stadshavens Rotterdam heeft de komende decennia niet alleen te maken met de stad en de haven. Talloze uiteenlopende, daarmee samenhangende aspecten vragen aandacht, in de eerste plaats de mensen achter deze begrippen. Over deze 'maatschappelijke opgave' waarvoor Stadshavens Rotterdam zich gesteld ziet, hier onder meer. In volgende nieuwsbrieven komen de andere thema's - milieu, economie en water - aan bod.

'Simpel gezegd is de opdracht aan onze organisatie beheer en ontwikkeling van het gebied', vertelt directielid Wil van der Hoek van Stadshavens. 'In de kern draait het om gebouwen, wegen en water. Maar uiteindelijk gaat het om mensen die in dit gebied wonen, werken en recreëren. Zij maken het gebied, geven het een gezicht en zijn de kern in het samenspel tussen economie, samenleving en fysieke infrastructuur. Aan ons de taak tussen alle elementen en geledingen verbindingen te leggen'.



Wil van der Hoek

'Bij de relaties tussen samenleving en infrastructuur', legt Van der Hoek uit, 'kun je denken aan bereikbaarheid, aan programma's

voor het toekomstige wonen en evenementen op tijdelijke vrijplaatsen of broedplaatsen in de periode waarin het gebied zijn 'definitieve' invulling nog niet heeft gevonden. In de relatie tussen economie en infrastructuur draait het om de gevestigde bedrijven, ontwikkeling van nieuwe economische activiteiten en verplaatsing van bedrijven om ruimte te scheppen voor groei en nieuwe initiatieven. Waar het de binding tussen samenleving en economie betreft, staan werkgelegenheid, personeel en opleidingen centraal'.

Ruimte gunnen

'Een onderdeel van onze maatschappelijke opgave binnen dat samenspel kan zijn het bij elkaar brengen van bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere partijen die elkaar niet automatisch vinden. Iemand stelde dat wij ernaar moeten streven de partijen 'samen te laten dansen. De maatschappelijke opgave gaan wij vertalen in extra aandacht voor projecten en initiatieven waarbij jongeren, scholing, innovatie en creativiteit centraal staan.'

Vertrouwen is in het opereren van Stadshavens Rotterdam een sleutelwoord: bewoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en instanties hebben met elkaar te maken en moeten elkaar letterlijk en figuurlijk ruimte gunnen. 'Om dat benodigde vertrouwen te verdienen en te bevorderen moeten wij allereerst onze rol duidelijk maken en uitstralen. Dat betekent ook dat we alle betrokken partijen steeds op de hoogte houden van de stand van zaken. De wijze waarop we dat precies invullen, brengen we momenteel in beeld. We verwachten in oktober de prioriteiten, onze rol en concrete acties op een rij te hebben. Daarmee treden we naar buiten en betrokken partijen en onze aandeelhouders krijgen gelegenheid daar op te reageren. Overigens zijn we in de eerste fase van het inventariseren van aandachtspunten en mogelijke activiteiten bij deze maatschappelijke opgave onder

meer geholpen door twaalf 'ambassadeurs van stedelijke ontwikkelingen en de haven'. Zij wezen in interviews en discussies nadrukkelijk op de doelgroep jongeren en het belang van de zogenaamde maak-industrie,

naast de kennisindustrie. Momenteel gaat nogal wat aandacht naar dat laatste, maar het handwerk, de productie, is eveneens onmisbaar voor de economie, een leefbare stad en een kwalitatief hoogwaardige haven.'

RDM-terrein bruist

Naast alle haven gerelateerde activiteiten en de verbouwing van het RDM-gebouw, valt er steeds meer te beleven op het gebied van kunst, cultuur, media en onderwijs. Een kleine greep.

RDM als filmdecor

Eind september was de dokhaven enkele dagen het decor voor een scene uit de nieuwe oorlogsfilm van Paul Verhoeven 'Zwartboek'.

Wijktheater in Heijplaat

De hele maand juni vormden het dorp en het RDM-terrein het decor voor een prachtige voorstelling van Stichting Rotterdams Wijktheater. 'Verhalen uit de Droogdok' trok veel bezoekers, niet alleen uit Heijplaat, maar ook uit de regio. De scènes speelden op verschillende, verrassende locaties, zoals een kerk, en een containerbios. De voorstelling begon en eindigde in de oefenruimte van de Dockyards met een bruisend (muzikaal) feest.

Beeld aan de Maas

In de voormalige gieterij wordt gewerkt aan een project van de Rotterdamse kunstenaar Cor Bout. Een reusachtig stalen beeld van een vissende man voor een rivierlocatie in Charlois. Het beeld wordt gemaakt door jongeren van de verschillende vakopleidingen van het Albeda College. Aan het project wordt verder meegewerkt door Hogeschool Rotterdam, Zadkine College en het Scheepvaart en Transport College. Wanneer het kunstwerk klaar is en geplaatst wordt is nog niet bekend.

Feest in de timmerloods

Op 21 juni had bouwbedrijf ERA de primeur: een groot bedrijfsfeest in de timmerloods. Ruim 400 gasten genoten van muziek, dans, lekker eten, de bijzondere locatie en niet te vergeten het mooie weer!



Creativiteit en bedrijfsleven

Op 8 september was de timmerloods dé plaats waar creativiteit en bedrijvigheid elkaar konden ontmoeten. Onder de noemer 'Creativity meets Business' werden tijdens een informatiemarkt verbindingen gelegd tussen kennis, kunst en innovatieve bedrijvigheid. Onder leiding van Steven van Eijk, voorzitter van de Economic Development Board Rotterdam (EDBR) discussieerden aanwezigen over onder meer het innovatieklimaat in Rotterdam en de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven. Meer hierover in de volgende nieuwsbrief.

Nieuw leven voor gifgroene parasite

Ooit het wat maffe, gifgroene gebouwtje op Las Palmas gezien? Wie het de afgelopen jaren is ontgaan, krijgt een herkansing. Deze zogenaamde parasite krijgt waarschijnlijk een nieuwe stek op het RDM-terrein.

Het fenomeen parasites duikt de afgelopen jaren in Rotterdam regelmatig op. Het gaat om gebouwtjes met een experimentele architectuur die een relatie hebben met - ofwel parasiteren op - bestaande bebouwing en tijdelijk van karakter zijn. Het gebouwtje op Las Palmas werd in 2001 - toen Rotterdam Europa's culturele hoofdstad was - geplaatst, oorspronkelijk voor een jaar. Uiteindelijk stond het er tot juli jongstleden. 'In samenwerking met de ontwerpers van het gebouwtje, Korteknie Stuhlmacher Architecten, willen wij het een tweede leven geven voor de deur van Droogdok 17', vertelt ontwikkelingsmanager Perry Boomsliuter van Stadshavens Rotterdam. 'Voorlopig denken we het als bijzondere vergaderlocatie voor groepen tot tien, vijftien personen aan te kunnen bieden. Op de pier doet het tevens symbolisch dienst als brugwachtershuisje, een en ander in relatie tot de plannen om aan de Dokhaven enkele opleidingen van de Hogeschool Rotterdam en het Albada College te huisvesten. Als dat doorgaat is een halte van de waterbus op de pier noodzakelijk. Het gebouwtje is dan een opvallende 'landmark' en boegbeeld van de ontwikkelingen in dit gebied. Omdat de verf afbladdert, krijgt het overigens wel een ander jasje.'

Column

Wilfried de Jong verkent het stadshavensgebied. Deze keer Heijplaat.

Ik draai met de auto de drukke weg af en zie de eerste oude woningen van Heijplaat in de verte opdoemen. Het ligt voor de hand om het dorp binnen te rijden met een blik vol nostalgie. Een ouderwets stratenplan, de geur van een vergeten havengebied, met roest als meest herkenbare kleur. In het dorp staan de huizen die oorspronkelijk bedoeld waren voor de werknemers van de Rotterdamse Droogdok Maatschappij (RDM). Maar, wacht, Heijplaat leeft. Daar staat een stel studenten, op een open vlakte naast een lege loods. Studenten, in Heijplaat? Ik parkeer mijn auto en word bekeken alsof ik een onverwachte medewerker van de FIOD ben. Buiten op het oude fabrieksterrein staat een bierpompje waaruit getapt wordt. Een jongen met de blos van een doorwaakte nacht op zijn wangen stapt naar voren. Het is Michiel Immers, 27 jaar, HBO-student industrieel produkt ontwerp. We lopen de loods in waar vierhonderd studenten



Dorp aan de haven

een week lang gebivakkeerd hebben tijdens een introductieweek. Binnen zijn de hoge muren vaal, het vloeroppervlak is vier voetbalvelden groot en boven in de lucht aan stalen binten hangen de verrijdbare bruggen. Vroeger werden hier scheepssegmenten gelast. De afzuigpijpen hangen er nog. Michiel is tevreden over de week, hij begeleidde een groep: 'Mijn groepje kreeg hier goede ideeën voor deze loods. We bedachten dat je er een botanische tuin in moest aanleggen voor nieuwe bedrijfjes. Dan kun je de hele dag met een laptop draadloos internetten in de natuur, zonder dat je ooit een keer natregent. Op een ontspannen werkplek zoals in deze loods, verzijn je de mooiste dingen.' Ik rijd weg en zie in de verte op de kade een groen bouwwerk staan. De harde kleur komt me bekend voor: het is de 'parasite' - een houten woning die zich als een parasiet kan verplaatsen - die een paar jaar op het gebouw

Las Palmas op de Wilhelminapier heeft gestaan. Vanaf de Erasmusbrug zag je het felle groen altijd afsteken tegen het afgebladderde wit van de muren. De parasite krijgt een plekje even verderop, aan de kade achter het voormalige directiegebouw van de RDM. Na een grote restauratie houdt Stadshavens op die plek kantoor. Vlak naast het gebouw komt een aanlegsteiger voor een waterbus die tot aan Dordrecht vaart. Even verderop ligt weer een oude loods aan een van de vervallen kades. 'RDM Technology' staat er op het gebouw. In die enorme ruimte ontmoeten oud en nieuw Heijplaat elkaar. Een groepje jonge lassers van het VMBO leren 'kotten', frezen op de ouderwetse RDM-manier. Ze krijgen les van de oude werknemers van de werf. Het traditionele handwerk wordt gecombineerd met de huidige kennis. Ik rijd weer door.

Als in een roadmovie verandert het beeld voor mijn ogen met de minuut. Het ene moment sta ik in een file van vrachtwagens, twee minuten later rijd ik over een onverhard paadje tussen romantische huisjes op het Quarantaineterrein waar veel kunstenaars al jarenlang wonen en werken. Het is openbaar gebied, verderop ligt zelfs een strandje aan de Maas. Twee vissers lopen langs, op zoek naar een mooi stekkie. Werk, nostalgie, nieuw leven op een voormalige scheepswerf, woningen in het oude dorp, zwemmen aan de Maas. Heijplaat biedt veel. Het is langzaam bezig de teloorgang van de beroemde scheepswerf te overleven. Ik rijd weer weg uit Heijplaat. Links passeer ik restaurant Courzand. Ben ik toch nog vergeten daar halt te houden en de beroemde reuzenkroketten te eten. Goed, ik beloof, ik kom hier nog eens terug.

© 2005, Wilfried de Jong

Geen zeppelins, wel bedrijvigheid rondom Droogdok 17

Zeeschepen voor de Holland-Amerika Lijn, duikboten, kunstenaars en een cargadoorsbedrijf. De link tussen deze uiteenlopende grootheden? Droogdok 17, het voormalige directiegebouw van RDM middenin de stadshavens. Het pand en de omgeving waren excursiedoel tijdens de Wereldhavendagen.

Enkele tientallen geïnteresseerden lieten zich op zaterdagmiddag verleiden een kijkje te nemen aan de Heijplaatstraat. Met uiteenlopende redenen. 'Een andere excursie was vol', bekent Nico van Putten uit Den Haag. 'Maar ik kwam vroeger als kleine jongen bij mijn oom en tante op Heijplaat. Ik heb gehoord over de plannen in dit gebied, het heeft mijn interesse, maar ik weet er verder niet veel van. Daar hoop ik vandaag dus meer over te horen.' 'Je hoort zoveel geruchten', vertellen Ben en Yvonne Luberti. 'Van een landingsplaats voor zeppelins tot plannen voor een gezamenlijk, nieuw complex voor Ahoy' en de Kuip. Wij wonen op Pendrecht en zijn daarom geïnteresseerd in het gebied. Dan is dit een goede gelegenheid je te informeren over mogelijke toekomstige hinder of juist genot.' Ook Hélène en Huub van der Gein zijn in de eerste plaats geïnteresseerd in ontwikkelingen in hun woonomgeving: 'We zijn van het centrum naar zuid verhuisd en kijken uit op de Waalhaven. We zijn benieuwd naar wat hier gebeurt en naar het gebouw op zich.'



De deelnemers kregen een snelle schets van verleden, heden en toekomst van het voormalige RDM-hoofdkwartier en konden het pand in zijn huidige vorm bekijken. Meerdere bezoekers waren op de hoogte van de geschiedenis van RDM, Heijplaat en de omgeving, anderen hadden minder kennis van het verleden. Dat zorgde voor opmerkingen en vragen uiteenlopend van de houding van voormalig burgemeester Peper tegenover Heijplaat tot het gebruikte materiaal op de vloer van een van de ruimtes in Droogdok 17. Aan de orde kwamen natuurlijk ook de activiteiten van Stadshavens Rotterdam en de initiatieven om het gebied te verlevendigen en bedrijvigheid te stimuleren. De deelnemers konden het allemaal wel waarderen en discussieerden er onderling vrolijk op los tijdens de rondleiding. Een uitstapje naar de productiehhal van Maatschappij de Maas leerde hen dat ook de scheepsbouw in het gebied weer opleeft.

En de plannen met zeppelins? Die komen in ieder geval niet uit de koker van Stadshavens Rotterdam en voor Ahoy'/de Kuip wordt naar



een andere locatie gekeken. En de schepen voor de Holland-Amerika Lijn, duikboten, kunstenaars en de cargadoor dan? De schepen en duikboten speelden een rol in het RDM-verleden, kunstenaar Cor Kraat heeft inmiddels zijn intrek genomen in het huidige Droogdok 17 en krijgt binnenkort onder meer gezelschap van een cargadoorsbedrijf.



In het volgende nummer onder meer:

- Economie, interview met Jos Dekkers
- Creativiteit & vrije tijd
- Thema: milieu

Colofon

Stadshavens Rotterdam

De nieuwsbrief Stadshavens Rotterdam Info verschijnt regelmatig en geeft nieuws en achtergrondinformatie rond de ontwikkeling van het stadshavensgebied. De nieuwsbrief is ook te bekijken op www.stadshavensrotterdam.nl

Uitgave

Ontwikkelingsmaatschappij Stadshavens Rotterdam N.V.
Heijplaatstraat 17 (havennummer 2600)
Postbus 54503
3008 KA Rotterdam
t (010) 283 38 00
f (010) 283 38 30
www.stadshavensrotterdam.nl

Redactie

Annemiek Baljon, Sjaak Poppe, Marcel Sluiter
Vormgeving & productie
Grafisch Bureau Supervisie

Beeldmateriaal

Ben Wind, Daria Scagliola, Alex de Smit en Roy Borghouts

Oplage

6.000 stuks

© 2005 Stadshavens Rotterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie of welke manier dan ook zonder voorafgaande toestemming van Stadshavens Rotterdam.